

LR Vyriausybei
LR Seimo Audito komitetui

2013-04-24, Vilnius

Dėl LR viešųjų pirkimų įstatymo projekto tobulinimo

Nevyriausybinų organizacijų informacijos ir paramos centras, koordinuojantis Nacionalinę NVO koaliciją bei atstovaujantis pagrindines nevyriausybinų organizacijų (NVO) skėtines asociacijas, veikiančias įvairiose viešosios politikos srityse, teikia pastabas dėl LR Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ).

Atsižvelgiant į tai, jog LR Ūkio ministerijos parengtas LR Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas teikiamas LR Vyriausybei, o artimiausiu metu bus perduotas svarstymui LR Seime, prašome atsižvelgti į teikiamas pastabas ir siūlymus bei įtraukti NVO atstovus į tolimesnių diskusijų eigą.

Teikiamu siūlymu siekiama užtikrinti nevyriausybinų organizacijų (asociacijų, labdaros ir paramos fondų bei viešųjų įstaigų, kurių dalininkais nėra valstybės ar savivaldybių įstaigos) veiklos vykdymo produktyvumą, sumažinti perteklinę administracinę naštą, neefektyvią biurokratinę kontrolę bei sudaryti tinkamas ir racionalias sąlygas NVO veiklai, teikiant viešąsias paslaugas, įgyvendinant visuomenei naudingus projektus bei skatinant efektyvų NVO ir valstybės bei savivaldybių bendradarbiavimą.

Tiek viešųjų pirkimų sistema, tiek ir projektų atrankos konkursais siekiama už kuo mažesnius kaštus gauti kuo efektyvesnius rezultatus tose viešosios politikos srityse, kuriose valstybė nusistato tam tikrus programinius prioritetus bei uždavinius, kuriuos įgyvendinant siekiama konkrečių tikslų.

Verta pabrėžti, jog biudžetinius asignavimus gali gauti tik biudžetinės ar viešosios įstaigos, kurių dalininkai yra valstybės ar savivaldybių institucijos. NVO neturi jokių teisinių sąlygų iš valstybės/savivaldybės institucijų tiesiogiai gauti biudžetinių asignavimų, todėl organizacijų biudžetai formuojami iš įvairiausių finansavimo šaltinių – verslo įmonių ar gyventojų paramos, nario mokesčių, 2 proc. GPM paramos, pajamų iš parduodamų prekių ar paslaugų bei iš valstybės ar savivaldybių finansavimo, konkurso būdu skiriamo konkrečių projektų įgyvendinimui.

Tad kyla klausimas – ar paslaugos tiekėjas (juridinis ar fizinis asmuo), laimėjęs valstybės/savivaldybės paskelbtą viešąjį pirkimą paslaugai atlikti taip pat tampa perkančiąja organizacija, jei jo metinio biudžeto dalis iš laimėto konkurso viršija 50%? Pagal Viešųjų pirkimų įstatymą atsakymas būtų – ne.

Tačiau kodėl tuomet pagal VPĮ 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą visos NVO, kurios gauna pajamas iš 2% GPM (kitais atvejais iš tos pačios valstybės) ir kurios sudaro beveik 100% metinio NVO biudžeto, netampa perkančiąja? O štai NVO, kurios lygiomis konkurencinėmis sąlygomis dalyvauja savivaldybių, ministerijų, valstybės fondų ir specialiųjų programų projektų atrankos konkursuose, pateikdamos ne tik išsamų projekto aprašymą, bet ir detalių išlaidų pagrindžiantį biudžetą, laimėję projektų atrankos konkursą (jei projekto suma viršija 50% metinio biudžeto), automatiškai tampa perkančiąja organizacija.

Keliamas klausimas – ar yra logiška paskelbus projektų atrankos konkursą, kuriuo siekiama įtraukti NVO į socialinių, sveikatos, aplinkosaugos problemų sprendimą, jaunimo užimtumo didinimą, bendruomenių aktyvinimą, kultūros projektų įgyvendinimą ir pan., taikyti dvigubus kontrolės būdus?

Būtina įvertinti tai, jog tiek skelbiant viešuosius pirkimus, tiek ir projektų atrankos konkursus – abiem atvejais užtikrinamas visų suinteresuotų asmenų dalyvavimas bei sudaromos sąlygos konkurencijai ir skaidrumui. Ir abiem atvejais sutarties įgyvendinimo kontrolė tenka asignavimų valdytojui bei pačiam sutarties vykdytojui, vadovaujantis pateiktu pasiūlymu / paraiškoje aprašyta veikla, laukiamų rezultatų pasiekimu bei suplanuoto biudžeto laikymusi.

Absoliučiai visais atvejais projektus laimėjusios ir juos įgyvendinančios organizacijos vadovaujasi konkurso ekspertų jau patvirtintu biudžetu ir jo atskirų išlaidų kategorijų dydžiais, todėl įgyvendinant konkurso būdu laimėtus projektus dar kartą vykdyti viešųjų pirkimų procedūras nėra prasmės dėl kelių priežasčių – 1) tai apkrauna NVO dar papildomomis biurokratinėmis procedūromis, kurios nesukuria pridėtinės vertės ar skaidrumo, tuo labiau, jei projektų dydžiai tesiekia kelis ar keliolika tūkstančių litų. 2) Ekspertų jau patvirtintas biudžetas su atskiromis kategorijomis *ex-ante* įvertintas pagal esamas rinkos tendencijas, o jei viena ar kita biudžeto kategorija ekspertų vertinimu yra per didelė – tam asignavimų valdytojais turi visas sąlygas jas sumažinti. 3) Vertinant tai, jog šalyje veikia apie 10 tūkstančių NVO, kurių veikla didžiąja dalimi remiasi ne specialistais (ypatingai viešųjų pirkimų srityje), o savanoriška iniciatyva, prievolė joms vykdyti viešųjų pirkimų procedūras yra neproporcinga biudžetinių įstaigų ar pelno siekiančių įmonių atžvilgiu.

Todėl siūlome LR Vyriausybei bei LR Seimui iš esmės įvertinti visas minėtas aplinkybes ir priimti įstatymo pataisą su NVO siūloma pataisa: išbraukti iš įstatymo perteklinį viešųjų pirkimų procedūras reguliuojanti 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

Nacionalinės NVO koalicijos atstovai yra atviri teikiant papildomą informaciją ar pasiūlymus, siekiant tobulinti LR viešųjų pirkimų įstatymą ir jo taikymo procedūras. Taip pat esame pasirengę dalyvauti bet kuriame LR Vyriausybės ar LR Seimo pasitarime šiuo klausimu.

Nacionalinės NVO koalicijos vardu,

1. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT)
2. Lietuvos aplinkosauginių nevyriausybinių organizacijų koalicija (BEF)
3. Kultūros organizacijų asociacija „MENOrama“
4. Koalicija „Galiu gyventi“
5. Lietuvos neįgaliųjų forumas (LNF)
6. Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA)
7. Lietuvos moterų lobistinė organizacija
8. Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga (LVBOS)
9. Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų Tinklas
10. Nacionalinė vystomojo bendradarbiavimo platforma (NVVO)
11. Nacionalinė vartotojų konfederacija
12. NVO vaikams konfederacija
13. Žinių ekonomikos forumas (ŽEF)

Direktorius

Martinus Žaltauskas

Siūlomas įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimas:

4 straipsnis. Perkančioji organizacija

1. Perkančioji organizacija yra:

- 1) valstybės ar savivaldybės valdymo institucija;
- 2) viešasis ar privatusis juridinis asmuo, kuris atitinka šio straipsnio 2 dalies sąlygas;
- 3) šios dalies 1 punkte nurodytų institucijų ir (ar) 2 punkte nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų asociacija;
- 4) šio įstatymo 70 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytos perkančiosios įmonės, veikiančios vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityje.

2. Viešasis ar privatusis juridinis asmuo (išskyrus valstybės ar savivaldybių valdymo institucijas) yra perkančioji organizacija, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai viešiesiems interesams, kurie yra nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio, tenkinti ir atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

~~1) jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;~~

2) yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų;

3) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų.

Direktorius

Martinus Žaltauskas